

9.10.2024

197/03.00/2021

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö 2.10.2024

HE 101/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakentamislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hankkeen kuvaus

Eduskunnan ympäristövaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi rakentamislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi keskiviikkoon 9.10. klo 12.00 mennessä.

Lapin liiton näkemys

Puhtaan siirtymän sijoittamislupa (43 a §)

Rakentamislakiin säädettäisiin uusi, puhtaan siirtymän teollisuushankkeiden rakentamista vauhdittava sijoittamislupa, jolla puhtaan siirtymän teollisuushankkeen sijoittumisen alueidenkäyttölinen tarkastelu voitaisiin tehdä sijoittamisluvalla ilman asemakaavaa tai yleiskaavaa, jossa on määrätty sen käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena. Puhtaan siirtymän sijoittamisluvalla implementoitaisiin Euroopan nettonollateknologiatuotteiden valmistusekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehiksestä annetun EU:n asetuksen artiklojen 17 ja 18 mukaisille alueille sijoittuva jalostavan teollisuuden puhtaan siirtymän investointi lukuun ottamatta tuuli- ja aurinkovoimaa. Lausuntopalautteen takia omina pykälinä säädettäisiin puhtaan siirtymän sijoittamisluvan edellytyksistä 46 a §, kuulemisesta ja tiedottamisesta 63 a §, lausunnosta 67 a §, vaikutusten arvioinnista 75 a § ja valitusosoikeudesta 179 a §.

Lapin liiton virasto huomauttaa, että puhtaan siirtymän teollisuushankkeissa on kysymys alueellisia vaikutuksia omaavista teollisista hankkeista, joiden ympäristövaikutukset voivat olla merkittäviä. Kaavalla voidaan kestävällä ja pysyvällä tavalla ratkoa myös kiinteistön ympäristön maankäyttö siten, että toiminta voidaan turvata pitkällä aikavälillä. Kaavoituksen tarkoituksena ei ole osoittaa yksittäisiä rakennuspaikkoja, vaan tarkastella maankäytön tarpeita pitkällä aikajänteellä yhteensovittaen erilaisia intressejä, tarpeita ja reunaehtoja. Demokraattiseen päätöksentekoon perustuvan vuorovaikutteisen kaavaprosessin sivuuttaminen on vastoin suomalaisen alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän periaatteita.

Määräaika rakentamislupahakemuksen käsittelylle ja seuraamukset määräajan laiminlyömisestä (68 a §)

Rakennusvalvontaviranomaiselle säädettäisiin kolmen kuukauden määräaika ratkaista rakentamislupahakemus siitä, kun rakentamislupahakemus liitteineen on vireille pantu rakennusvalvonnassa ja liitteet mahdollistavat hakemuksen käsittelyn. Poikkeuksellisen vaativan rakennushankkeen rakentamislupahakemus ja puhtaan siirtymän sijoittamislupahakemus olisi ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa. Lupahakemuksen 19 käsittelyn viivästymisestä kunnan olisi palautettava rakennuslupamaksusta 20 prosenttia kultakin viivästysten kuukaudelta, ellei viivästys ole aiheutunut hakijasta.

Lapin liiton virasto pitää erityisen määräaika koskevan sääntelyn ottamista rakentamislakiin tarpeettomana. Kuntien tekninen toimi kärsii jo nykyisin resurssi- ja osaajapulasta. Kolmen kuukauden määräajan asettaminen lisäisi työtaakkaa ja -painetta entisestään ja voisi lisätä resurssitarvetta kuntien rakennusvalvonnassa. Esityksessä ei myöskään ole huomioitu kunnallisen päätöksenteon ominaispiirteitä, sillä erityisesti kesäaika lomineen ja kokoustaukoineen lisää riskiä kolmen kuukauden määräajan ylittymiselle. Lapin liitto huomauttaa lisäksi, että ulkopuolisilta viranomaisilta pyydettyjen tarpeellisten lausuntojen odottelun sisällyttäminen kolmen kuukauden määräaikaan olisi käytännössä usein mahdotonta.

LAPIN LIITTO

Paula Qvick
suunnittelujohtaja

Lausunnon valmistelija:
Tiina Elo, ympäristöasiantuntija